

NATURA 2000-GEBIED: 069 BRUUK
VERSLAG VELDBEZOEK DD. 18 MEI 2021

Aanwezig namens Provincie:

Aanwezig namens Terreinbeheerder:

Overige aanwezigen:

Datum bezoek:

18 mei 2021

Doel

Het doel van het bezoek is na te gaan of de (stikstofgevoelige) habitattypen in Natura 2000-gebied Bruuk zich ontwikkelen volgens verwachting, zoals is beschreven in het Beheerplan Natura 2000 Bruuk en de daarvan onderdeel uitmakende gebiedsanalyse. Dit in het licht van de voorgenomen maatregelen en het te verwachten effect op omvang en kwaliteit van de habitattypen. Het veldbezoek beperkt zich daarbij tot zichtbare ontwikkelingen en vormt een aanvulling op de overige monitoring die in het gebied plaatsvindt. Aan de beheerders is gevraagd eerder in het veld waargenomen signalen uit het veldbezoek in te brengen.

Bevindingen

Stand van zaken habitattypenkaart

In 2019 is een SNL-vegetatie- en soortenkartering uitgevoerd. Uit deze vegetatiekartering worden de actuele oppervlakten van aanwezige habitattypen afgeleid. De nieuwe habitattypenkaart (T1) is nog niet gereed. Voor dit veldbezoek is daarom de T0-habitattypenkaart gebruikt.

Status uitvoering PAS-maatregelen

Om het basenrijke water meer aan de oppervlakte te krijgen/houden zijn eind 2020 - begin 2021 verschillende interne watergangen beleemd, daar waar de leemlaag is doorsneden door sloten (onder meer **locaties 1 en 2**). Ook zijn sloten gedempt of verondiept (omdat anders te veel regenwater wordt vastgehouden in het gebied, ten nadele van kwelsoorten). De technische uitvoering is geslaagd. Het resultaat zal blijken uit de procesmonitoring. Bij **locatie 7** wordt het peil van de watergang opgezet en bij **locatie 8** is de watergang langs de vuilstort verbreed en verondiept. De watergang door het perceel is hier beleemd. In dit verslag zijn niet alle uitgevoerde maatregelen beschreven.

Alle voorgenomen hydrologische maatregelen zijn nu vrijwel afgerond. Om in de toekomst een goede evaluatie van de resultaten van de maatregelen te maken is het van belang dat de uitgevoerde maatregelen worden vastgelegd conform het gegevens leveringsprotocol dat de provincie hiervoor heeft opgesteld. De provincie zal uitvoerende partijen verzoeken deze informatie te leveren.

Locatie 1: Oostelijke Leigraaf is gedempt, ondiepe laagte zorgt voor afvoer van overvloedig regenwater.

Locatie 8a: sloot langs vuilstort verbreed en verondiept.

Locatie 8b (haaks op 8a): beleemde sloot, in verband met afvoer uit achterliggend gebied is sloot gehandhaafd. Beleming van de sloot zorgt er voor dat kwel niet wordt afgevangen door de sloot.

Status procesmonitoring

De provincie heeft het meetplan voor de procesmonitoring laten evalueren door KWR. Naar aanleiding daarvan wordt het meetplan aangepast. Aanpassingen zijn onder meer: toevoeging van extra transecten in het oostelijk deel van het gebied, toevoeging van meting van de waterkwaliteit in de wortelzone. Er worden nieuwe maatlatten opgesteld voor beoordeling van de resultaten uit de monitoring, die specifiek zijn, minder ruimte voor eigen interpretatie open laten en meer vergelijkbaar zijn met de methode in andere gebieden.

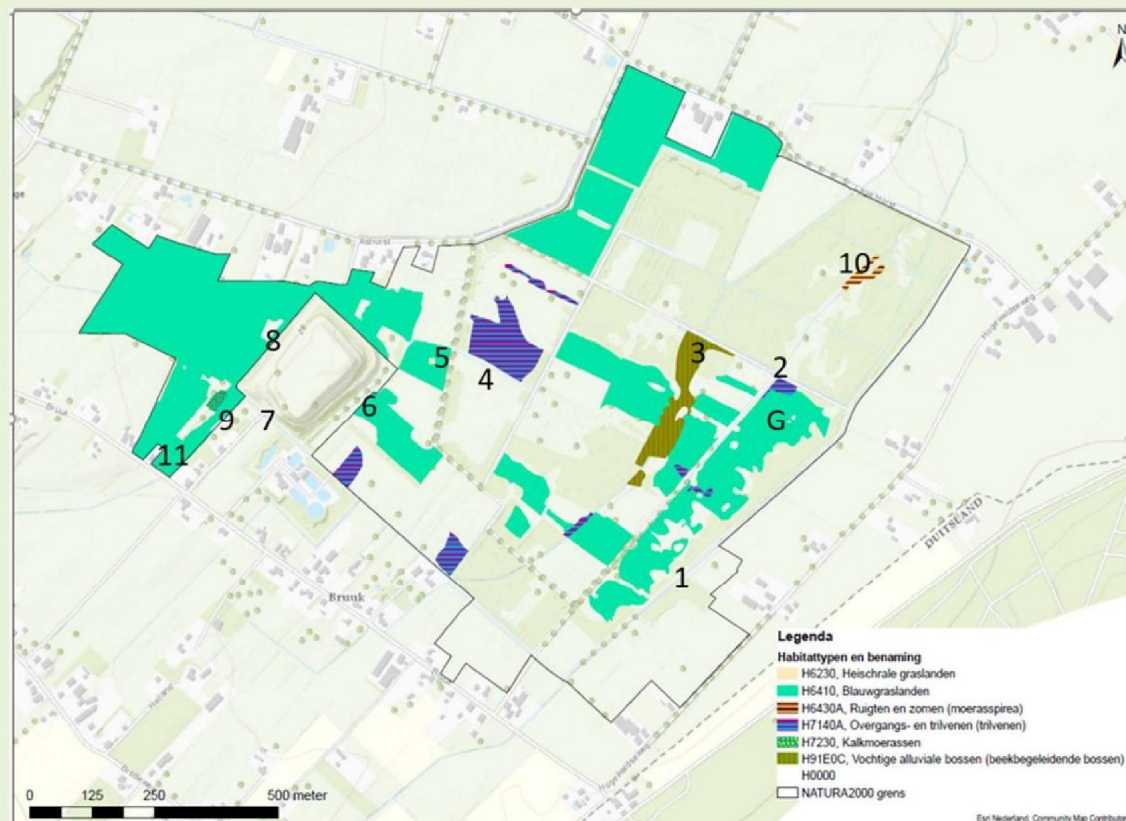
Actualisatie Natura 2000 beheerplan

Dit jaar wordt het Natura 2000 beheerplan van de Bruuk met als onderdeel een LESA, geactualiseerd. Hierin zal een iteratie-analyse worden opgenomen op basis van de vegetatiekartering van 2019. Hiermee zijn de resultaten van deze analyse vastgelegd.

Habitattypen

Hieronder is de T0-habitattypenkaart opgenomen met de bezochte locaties. Diverse locaties zijn aangeduid met een cijfer, deze komen terug in de onderstaande tekst.

Blauwgrasland (H6410)

Het grootste deel van alle habitattypen binnen de Bruuk bestaat uit Blauwgrasland (H6410).

Locatie G van vorig jaar is niet bezocht maar wel besproken: hier heeft Staatsbosbeheer plaatselijk heel voorzichtig heel kleinschalig dieper dan gebruikelijk gemaaid, om toename van veenmossen (door verzuring) terug te dringen en moerasvioletje te bevorderen (maatregel M10: ondiep plaggen). Moerasvioletje lijkt hiervan niet zichtbaar te hebben geprofiteerd. Besluit: eerst de effecten van de anti-verdrogingsmaatregelen afwachten en tot die tijd nog geen uitvoering geven aan maatregel M10.

Bij **locatie 4** heeft Staatsbosbeheer in 2019, 2020 en 2021 een extra maaibeurt uitgevoerd om de biomassa en dominantie van veldrus terug te dringen en de ontwikkeling tot blauwgrasland van goede kwaliteit te stimuleren. Door de droge jaren is het effect hiervan moeilijk te bepalen. De droogte was bepalender voor de ontwikkeling van het blauwgrasland. Door de droogte is er meer kieming van houtige soorten als zwarte els en wilg. De maatregel extra maaien ten behoeve van kwaliteitsverbetering wordt voortgezet.

Bij **locatie 11** is habitatype blauwgrasland aanwezig. Dit zou zich door natuurlijke successie kunnen doorontwikkelen naar kalkmoeras. Hiermee zou een wijziging van het habitatype aan de orde kunnen zijn. Wanneer deze natuurlijke successie in de toekomst op gebiedsniveau leidt tot knelpunten ten aanzien van de realisering van de doelstellingen uit het aanwijzingsbesluit zal de provincie het Ministerie van LNV benaderen voor een eventuele aanpassing van het aanwijzingsbesluit.

Overgangs- en trilveen (H7140A)

Het habitatype is bezocht naast de **locaties 2 en 4**. Er zijn ten opzichte van het Natura 2000-veldbezoeken van voorgaande jaren geen bijzonderheden waargenomen.

Vochtige alluviale bos (H91E0C)

Het habitattype is bezocht bij **locatie 3**. De discussie die vorig jaar speelde is nog niet afgerond: of dit bos wel of niet kwalificeert als habitattype Vochtige alluviale bossen – beekbegeleidend bos (H91E0C), in verband met de afwezigheid van beekinvloed en van kwalificerende soorten. Dit is besproken door de provincie met het ministerie van LNV en een aantal deskundigen. De eindconclusie van het overleg is nog niet bekend.

Locatie 3: Eikenbos met moeraszegge.

Kalkmoeras (H7230)

Dit habitattype is aangewezen in het westen van het Natura 2000-gebied (**locatie 9**). Zoals in 2019 vermeld in het verslag, lijken ook andere delen in het westen te kwalificeren. Of dit zo is, zal blijken uit de nieuwe habitattypenkaart.

Bij locatie 9 wordt geconstateerd dat hier Kalkmoeras is ontstaan doordat na plaggen (inrichting voormalig landbouwperceel) een ‘pionier-fase’ is ontstaan die kwalificeert als Kalkmoeras (Associatie van Armbloemige waterbies, zie ter achtergrond Beheersplan, Bijlage 9 “Beschrijving overige voorkomende habitattypen in De Bruuk”). Op deze locatie zal het Kalkmoeras door natuurlijke ontwikkeling in de vegetatie (successie) vermoedelijk op termijn verdwijnen en overgaan in een andere vorm van Kalkmoeras (meest waarschijnlijk Blauwgrasland, subassociatie met Parnassia) of vegetaties die behoren tot het habitattype Blauwgrasland. Om het habitattype Kalkmoeras te behouden zal mogelijk in de toekomst opnieuw geplagd moeten worden, nl. in de situatie wanneer op *gebiedsniveau* in de Bruuk de pionievorm van Kalkmoeras verdwijnt en geen ontwikkeling naar Blauwgrasland subassociatie met Parnassia plaatsvindt. Vooralsnog is dit niet nodig. Bij de herziening van het beheerplan voor de Bruuk zal hier aandacht aan moeten worden besteed.

Vorig jaar is bij het veldbezoek geconstateerd dat nabij het Kalkmoeras (H7230) (**locatie 9**) twee watergangen aanwezig zijn die aandacht verdienen omdat ze mogelijk een verdrogend effect hebben op de habitattypen Kalkmoeras (H7230) en Blauwgrasland (H6410). Bij de huidige gebiedsinrichting worden deze watergangen niet meegenomen. Afgesproken wordt dat de beoordeling of deze watergangen een knelpunt vormen en welke maatregelen nodig zijn, meegenomen zullen worden bij het inrichten van het vorig jaar verworven perceel ten westen van de Bruuk. Deze inrichting heeft nog niet plaatsgevonden.

Heischrale graslanden (H6230)

Het habitattype is met een zeer kleine oppervlakte binnen het blauwgrasland aanwezig en is daar bezocht bij **locatie 5**. Hier komen soorten voor als vleugeltjesbloem, heidekartelblad, struikhei, klokjesgentiaan en grote keverorchis. Door ontwatering heeft verzuring plaatsgevonden waardoor dit heischraal grasland kon ontstaan. Het verwachte herstel van het hydrologisch systeem door de recente inrichtingsmaatregelen kan mogelijk een negatief effect hebben op het heischraal grasland. De verwachting is dat dit type op de hogere flanken van het gebied tot ontwikkeling zal komen.

Ruigte en zomen (H6430A)

Dit type is niet bezocht maar wel besproken (**locatie 10**). De sloot waarlangs dit type voorkomt is beleemd, maar het habitatype is gespaard door met machines vanaf de overkant te werken.

Overig

In 2014/2017 heeft [REDACTED] een veenmosse inventarisatie uitgevoerd in De Bruuk. Staatsbosbeheer zoekt het rapport (van 2019) op en stuurt dit rond naar de aanwezigen, zodat deze informatie meegenomen kan worden bij de actualisatie van het beheerplan.

In het beheerplan zijn zoekgebieden aangegeven voor het ontwikkelen van nieuw blauwgrasland. Mag dit ten koste gaan van struweel en bos? Dit komt pas in de tweede beheerplanperiode aan de orde. Dan graag aandacht besteden aan de kwaliteiten van struweel en bos en waar struweelvorming en bosvorming gewenst is. Dit is een aandachtspunt om mee te nemen in het beheerplanproces.

Rondom de vuilstort zijn op meerdere locaties groeiplaatsen met reuzenberenklauw en Canadese guldenroede (**locatie 6**) aanwezig. Dit wordt 2x per jaar gemaaid. De plek met Canadese guldenroede wordt niet groter. SBB zal de plek met guldenroede met piketpaaltjes in het veld markeren. Aan de hand hiervan zal de ontwikkeling kunnen worden gevolgd. De soorten staan ook op het aangrenzende eigendom van gemeente Berg & Dal en het waterschap. Er is afstemming nodig met de gemeente en het waterschap om de bestrijding gezamenlijk aan te pakken. Dit is een aandachtspunt om mee te nemen in het beheerplanproces.

Er is met behulp van peilbuizen onderzoek gedaan naar de invloed van de vuilstort op de kwaliteit van het water dat de habitattypen voedt. De provincie zorgt dat de resultaten van dit onderzoek beschikbaar komen en meegenomen worden in het beheerplanproces.

Conclusies 2021

De habitattypen in het Natura 2000-gebied Bruuk laten een beeld zien dat overeenkomt met de gebiedsanalyse. Alle voorgenomen maatregelen zijn nu uitgevoerd of in uitvoering. De volgende aandachtspunten zijn geconstateerd:

- De habitattypenkaart moet nog worden geactualiseerd op basis van de vegetatiekartering uit 2019. Daarbij wordt ook bekeken in hoeverre er in de Bruuk sprake is van beekinvloed conform de definitie van het habitatype Vochtige alluviale bossen – beekbegeleidend bos (H91E0C). Waar er geen sprake is van beekinvloed, kwalificeert het bos mogelijk niet als dit habitatype. Er is hierover een expertbijeenkomst georganiseerd door provincie Gelderland. De conclusies hieruit worden meegenomen bij het actualiseren van de habitattypenkaart.
- Maatregel M10 (ondiep plaggen) in het blauwgrasland is uitgevoerd door heel voorzichtig heel kleinschalig dieper dan gebruikelijk te maaien. Dit heeft geen zichtbaar effect gehad. Besloten is om eerst de effecten van de anti-verdrogingsmaatregelen af te wachten en tot die tijd geen uitvoering te geven aan deze maatregel.
- Staatsbosbeheer stelt het rapport van 2019 van Gerard Dirksen beschikbaar over een veenmosse inventarisatie in De Bruuk.
- Aandachtspunten voor het beheerplanproces:
  - Aandacht besteden aan de kwaliteiten van bos en struweel.
  - Gezamenlijke bestrijding van reuzenberenklauw en Canadese guldenroede (SBB zal in 2021 plek met piketpaaltjes markeren)
  - De resultaten van het onderzoek naar de invloed van de vuilstort op de waterkwaliteit meenemen.
  - Aandacht besteden aan hoe om te gaan met de verandering van habitattypen als gevolg van veranderingen in de hydrologie en natuurlijke successie van de vegetatie.

Openstaande aandachtspunten voorgaande jaren en stand van zaken n.a.v. veldbezoek 2020:

- 2019 en 2020: er is een extra maaibeurt gedaan op een aantal percelen om de biomassa terug te dringen. Door de droge jaren is het effect hiervan moeilijk te bepalen. De maatregel wordt voortgezet.
2021: beheerder beoordeelt aan de hand van de vegetatieontwikkeling jaarlijks of maatregelen uitgevoerd moet worden.
- 2017: In de PAS-gebiedsanalyse is een onderzoeksmaatregel opgenomen ten aanzien van de effecten: van de vuilstort op de waterkwaliteit (M13: onderzoek kennisleemten). In verband hiermee is het aan te bevelen om de peilbuizen aan de rand van de vuilstort weer te gaan opnemen en te bemonsteren (dit is in het verleden wel gebeurd maar recent niet meer). De provincie is dit momenteel aan het uitzoeken.
2018: *In juni wordt een peilbuis in de vuilstort geplaatst, na de zomer wordt dit meetpunt uitgebreid met een raai van peilbuizen. Indien na een jaar van monitoring blijkt dat de waterkwaliteit wordt beïnvloed door de vuilstort, wordt uitgebreid met een extra raai.*
2019: *In het najaar van 2018 is een peilbuizenraai geplaatst. Provincie gaat intern na of er al resultaten zijn.*
2020: *De waterkwaliteitsanalyse laten geen verontreinigingen zien.*
2021: *De provincie zorgt dat de resultaten van dit onderzoek beschikbaar komen en meegenomen worden in het beheerplanproces.*
- 2017: De watergang in vak 16A (bij het Kalkmoeras) wordt opnieuw beleemd (M7: verondiepen en belemen) omdat de leem plaatselijk is verzakt.
2018: *Niet besproken bij het veldbezoek.*
2019: *Het betreft de sloot parallel aan de Natura 2000-begrenzing ter hoogte van het Kalkmoeras. Het opnieuw belemen van deze watergang is niet opgenomen in het uitvoeringsplan van de PAS-maatregelen. Provincie Gelderland gaat intern na of dit mogelijk is.*
2020: *Het gaat feitelijk om twee watergangen, aangemerkt met locatie C en D in het kaartje in dit verslag. Staatsbosbeheer neemt contact op met provincie Gelderland over D buiten het Natura 2000-gebied. Watergang C wordt indien nodig meegenomen bij de inrichting van het recent verworven perceel.*
2021: *De inrichting heeft nog niet plaatsgevonden. Bij inrichting van het verworven perceel wordt het tegengaan van het verdrogende effect van de aanwezige watergangen meegenomen.*

Dit verslag is vastgesteld door:

.....
Handtekening

(datum)

.....
Handtekening

(datum)